

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2018/1976,**14. detsember 2018,****milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad purilennukilendude suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1139**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrust (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 31,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon peab vastu võtma vajalikud rakenduseeskirjad, millega kehtestatakse purilennukite ohutu käitamise tingimused vastavalt määrusele (EL) 2018/1139, tingimusel et need õhusõidukid vastavad kõnealuse määruse artikli 2 lõike 1 punkti b alapunktides i ja ii sätestatud tingimustele.
- (2) Purilennukilendude eripära silmas pidades tuleb nende jaoks välja töötada konkreetsed käitamiseeskirjad ja sätestada need eraldi määruses. Need eeskirjad peaksid põhinema komisjoni määruse (EL) nr 965/2012 ⁽²⁾ kohastel lennundusvaldkonna ühiseeskirjadel ning neid tuleks ümber struktureerida ja lihtsustada selle tagamiseks, et kõnealused eeskirjad oleksid proportsionaalsed, rajaneksid riskipõhisel lähenemisviisil ja tagaksid ohutud purilennukilennud.
- (3) Purilennukilendudega seotud isikute ja organisatsioonide üle teostatava järelevalve suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada määruse (EL) nr 965/2012 artiklis 3 ja kõnealuse määruse II lisas sätestatud nõudeid.
- (4) Ohutuse ning määruse (EL) 2018/1139 V lisas esitatud oluliste nõuete täitmise huvides peaksid kõik kõnealuse määrusega hõlmatud purilennukikäitajad, välja arvatud konkreetsed toimingud teostavad projekteerimis- või tootjaorganisatsioonid, järgima teatavaid põhinõudeid.
- (5) Võttes arvesse, et purilennukiga teostatav äriplaneerimine on muude ärilise lennustranspordi liikidega võrreldes vähem keerukas ja piiratum ning järgides riskipõhist lähenemisviisi, on asjakohane, et purilennukiga teostatava ärilise lennutegevuse suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2018/1139 artikli 30 lõike 1 punktis a sätestatud nõuet, mille kohaselt pädevale asutusele tuleb esitada üksnes eeldeklaratsioon. Käesolevas määruses kehtestatakse selliste deklaratsioonide esitamise üksikasjalikud eeskirjad.
- (6) Võttes arvesse teatavate toimingute eripära ja järgides riskipõhist lähenemisviisi, on asjakohane vabastada teatavad purilennukitega tehtavad toimingud eeldeklaratsiooni esitamise nõudest.
- (7) Selleks et tagada sujuv üleminek ja anda kõikidele asjaosalistele piisavalt aega, et teha ettevalmistusi uue korra kohaldamiseks, tuleks käesolevat määrust kohaldada alles alates kuuest kuust pärast jõustumist.
- (8) Euroopa Liidu Lennundusohutusamet on ette valmistanud rakenduseeskirjade eelnõu ja esitanud selle arvamuse ⁽³⁾ komisjonile kooskõlas määruse (EL) 2018/1139 artikli 75 lõike 2 punktidega b ja c ning artikli 76 lõikega 1.
- (9) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EL) 2018/1139 artikli 127 kohaselt asutatud komitee arvamusega,

⁽¹⁾ ETL L 212, 22.8.2018, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 5. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 965/2012, millega kehtestatakse lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008 (ELT L 296, 25.10.2012, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Liidu Lennundusohutusameti 23. augusti 2017. aasta arvamus nr 07/2017 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu kohta, milles käsitletakse purilennukite käitamisega seotud eeskirjade läbivaatamist.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad lendude tegemiseks purilennukitega, mis vastavad määruse (EL) 2018/1139 artikli 2 lõike 1 punkti b alapunktides i ja ii sätestatud tingimustele.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse lisaks I lisas sätestatud mõistetele järgmisi mõisteid:

- 1) „purilennuk“ – õhust raskem õhusõiduk, mille tõstejõud moodustub õhu dünaamilisest vastumõjust selle püsilennupindadele ning mis ei vaja vabalennuks mootorit;
- 2) „mootor“ – seade, mida kasutatakse või mis on mõeldud kasutamiseks mootorpurilennuki jõuallikana;
- 3) „mootorpurilennuk“ – ühe või mitme mootoriga purilennuk, millel seisatud mootori(te)ga olekus on purilennuki omadused;
- 4) „äriline lennutegevus“ – purilennukiga tasu eest teostatav avalikkusele kättesaadav lennutegevus või lennutegevus, mida, juhul kui see ei ole avalikkusele kättesaadav, teostatakse ettevõtja ja kliendi vahelise lepingu alusel, kusjuures klient ei oma kontrolli ettevõtja üle;
- 5) „võistluslend“ – mis tahes lend, kus purilennukit kasutatakse lennuralliks või -võistlusteks, sh lennuralliks või -võistlusteks harjutamiseks ning asjaomase lennuralli või võistluse toimumise kohta või sealt tagasi lendamiseks;
- 6) „demonstratsioonlend“ – purilennukilend, mida tehakse avalikkuse jaoks korraldatud reklaamitud üritusel näitamiseks või meelelahutuse pakkumiseks, sh demonstratsioonlennuks harjutamiseks ning reklaamitud ürituse toimumise kohta või sealt tagasi lendamiseks;
- 7) „tutvustuslend“ – rahalise või muu tasu eest tehtav mis tahes lend purilennukiga, mis hõlmab lühikest lennureisi, mille komisjoni määruse (EL) nr 1178/2011 ⁽¹⁾ artiklis 10a osutatud koolitusorganisatsioon või lennuspordi või harrastuslennunduse edendamiseks loodud organisatsioon on korraldanud uute õpilaste või liikmete leidmiseks;
- 8) „vigurlend“ – ettekatsetatud manööver, millega kaasneb purilennuki lennuasendi äkkmuutus, lendamine ebatavalises asendis või kiiruse ebatavaline muutus, mida ei ole vaja tavalennuks ega muuks kui vigurlennuloa, vigurlennutunnistuse või vigurlennupädevusmärke saamiseks ette nähtud lennuõppeks;
- 9) „peamine tegevuskoht“ – purilennukikäitaja peakontor või registreeritud asukoht, kus toimub põhiline finantstegevus ja käesolevas määruses osutatud tegevuse kontrollimine;
- 10) „kuivrendi leping“ – ettevõtjatevaheline leping, mille kohaselt purilennukit käitatakse rendilevõtja vastutusel.

Artikkel 3

Lennutegevus

1. Purilennukite käitajad käitavad purilennukeid kooskõlas II lisas sätestatud nõuetega.

Esimest lõiku ei kohaldata komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 ⁽²⁾ artiklite 8 ja 9 kohaste projekteerimisorganisatsioonide ja artikli 9 kohaste tootjaorganisatsioonide suhtes, kes käitavad purilennukitüübi kasutuselevõtu või ümberehitamisega seotud lende oma õiguste piires.

⁽¹⁾ Komisjoni 3. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1178/2011, millega kehtestatakse tsiviillennunduses kasutatavate õhusõidukite meeskonnaga seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008 (ELT L 311, 25.11.2011, lk 1).

⁽²⁾ Komisjoni 3. augusti 2012. aasta määrus (EL) nr 748/2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad (ELT L 224, 21.8.2012, lk 1).

2. Määruse (EL) 2018/1139 artikli 30 lõike 1 punkti a kohaselt alustavad purilennukite käitajad ärilist lennutegevust alles pärast seda, kui nad on pädevale asutusele esitanud deklaratsiooni, et nad suudavad täita purilennukite käitamisega seotud kohustusi ja neil on selleks vastavad vahendid.

Esimest lõiku ei kohaldata järgmiste purilennukilendude suhtes:

- a) lennud, mille kulud jagatakse, tingimusel et purilennukilennuga seotud otseseid kulusid ning purilennuki ladustamise, kindlustamise ja hooldamisega seotud iga-aastaseid kulusid kannavad proportsionaalselt pardalviibijad;
- b) võistlusalennud või demonstratsioonlennud, tingimusel et kõnealuste lendude eest makstav rahaline või muu tasu ei hõlma enam kui purilennukilennuga seotud otseste kulude katmist ja proportsionaalset panust purilennuki ladustamise, kindlustamise ja hooldamisega seotud iga-aastaste kulude kandmisel ning et saadud auhinnad ei ole suuremad kui pädeva asutuse kindlaksmääratud piirväärtus;
- c) tutvustusalennud, langevarjuhüpetega seotud lennud, purilennuki pukseerimine või vigurlennud, mida käitab määruse (EL) nr 1178/2011 artiklis 10a osutatud koolitusorganisatsioon, mille peamine tegevuskoht asub liikmesriigis, või lennupordi või harrastusalennunduse edendamiseks loodud organisatsioon, tingimusel et organisatsioon käitab purilennukit kas omandiõiguse või kuivrendilepingu alusel, et lennust ei saada organisatsioonist väljaspool jagatavat kasu ja et selliste lendude käitamine moodustab ainult väikese osa organisatsiooni tegevusest;
- d) õppealennud, mida korraldab määruse (EL) nr 1178/2011 artiklis 10a osutatud koolitusorganisatsioon, mille peamine tegevuskoht asub liikmesriigis.

Artikkel 4

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates 9. juulist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 14. detsember 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

MÕISTED

[DEF-OSA]

II lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid“ (AMC) – ameti vastu võetud mittesiduvad standardid, millega selgitatakse määruse (EL) 2018/1139 ning selle delegeeritud ja rakendusaktide nõuete täitmise vahendeid;
2. „nõuete täitmise alternatiivsed meetodid“ (AltMoC) – olemasolevate nõuete täitmise aktsepteeritud meetodite (AMC) alternatiivid või uued võimalikud meetodid määruse (EL) 2018/1139 ning selle delegeeritud ja rakendusaktide täitmiseks, mille puhul amet ei ole nõuete täitmise aktsepteeritud meetodeid kehtestanud;
3. „õhusõiduki kapten“ (PIC) – lendu juhtima ja lennu ohutuse eest vastutama määratud piloot;
4. „õhusõiduki lennukäsiraamat“ (AFM) – dokument, mis sisaldab asjaomase purilennukiga seotud kohaldatavaid ja kinnitatud käitamispäringuid ning teavet;
5. „psühhoaktiivne aine“ – alkohol, opioidid, kannabinoidid, rahustid ja uinutid, kokaiin, muud psühhostimulaatorid, hallutsinogeenid ja lenduvad lahustid, välja arvatud kohv ja tubakas;
6. „kriitilised lennuetapid“ – start, lõpplähenemine, katkestatud lähenemine, maandumine ja õhusõiduki kapteni äranägemisel mis tahes muud lennu etapid, mis on purilennuki ohutu käitamise seisukohalt olulised;
7. „käitamiskoht“ – koht, välja arvatud lennuväli, mille õhusõiduki kapten või käitaja on valinud maandumiseks või stardiks;
8. „meeskonnaliige“ – käitaja poolt määratud isik, kes täidab purilennuki pardal ülesandeid; kui tegu ei ole õhusõiduki kapteni endaga, siis õhusõiduki kapteni alluvuses;
9. „elektrooniline lennudokumentatsioon“ (EFB) – elektrooniline infosüsteem, mis hõlmab lennumeeskonnale mõeldud seadmeid ja rakendusi, mis võimaldavad salvestada, uuendada, kuvada ja töödelda elektroonilise lennudokumentatsiooni ülesandeid, et toetada lennutegevust või -ülesandeid;
10. „ohtlikud kaubad“ – kaubad või ained, mis võivad kahjustada tervist, ohutust, vara või keskkonda ning mis on loetletud tehnilistes juhendites esitatud ohtlike kaupade loetelus või mida liigitatakse vastavalt nendele juhenditele;
11. „tehnilised juhendid“ – ICAO välja antud dokumendi „Ohtlike kaupade ohutu õhuveo tehnilised juhendid“ uusim kehtiv väljaanne koos lisade ja täiendustega, avaldatud numbri 9284-AN/905 all;
12. „purilennuki erilend“ – mis tahes äriline või mitteäriline lennutegevus, kus purilennuki kasutamise peamine eesmärk ei ole tavapärased spordi- või harrastuslennud, vaid langevarjulennud, uudiste-, tele- või filmilennud, demonstratsioonilennud või muud seesugused erilennud;
13. „öö“ – ajavahemik õhtuse päevavalguse lõpu ja hommikuse päevavalguse alguse vahel. Päevavalgus lõpeb õhtul, kui päikeseketta keskpunkt asub 6° allpool horisonti ja algab hommikul, kui päikeseketta keskpunkt asub 6° allpool horisonti.

II LISA

PURILENNUKILENNUD

[SAO-OSA]

GEN-ALAJAGU

ÜLDNÕUDED**SAO.GEN.100 Kohaldamisala**

Käesolevas alajaos kehtestatakse vastavalt artiklile 3 nõuded, mida peavad täitma muud purilennukikäitajad kui artikli 3 lõike 1 teises lõigus osutatud projekteerimis- või tootjaorganisatsioonid.

SAO.GEN.105 Pädev asutus

Pädev asutus on selle liikmesriigi määratud asutus, kus asub käitaja peamine tegevuskoht, või kui käitajal puudub peamine tegevuskoht, siis selle liikmesriigi määratud asutus, kus käitaja asub või elab. Pädeva asutuse suhtes kohaldatakse vastavalt määruse (EL) nr 965/2012 artikli 1 lõikele 7 kõnealuse määruse artiklis 3 sätestatud nõudeid.

SAO.GEN.110 Nõuete täitmise tõendamine

- a) Kui seda nõuab pädev asutus, kes kontrollib kooskõlas määruse (EL) nr 965/2012 II lisa punkti ARO.GEN.300 alapunkti a alapunktiga 2, kas käitaja täidab jätkuvalt asjakohaseid nõudeid, peab asjaomane käitaja tõendama, et ta täidab määruse (EL) 2018/1139 V lisa sätestatud olulisi nõudeid ja käesoleva määruse nõudeid.
- b) Nõuete täitmise tõendamiseks võib käitaja kasutada järgmisi võimalusi:
 - 1) nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid (AMC);
 - 2) nõuete täitmise alternatiivsed meetodid (AltMoC).

SAO.GEN.115 Tutvustuslennud

Tutvustuslendude suhtes kohaldatakse järgmist:

- a) neid käitatakse päeva ajal visuaallennureeglite (VFR) kohaselt ning
- b) nende ohutuse üle teostab järelevalvet isik, kelle on määranud tutvustuslendude eest vastutav organisatsioon.

SAO.GEN.120 Viivitamata reageerimine ohutusprobleemile

Käitaja peab rakendama:

- a) pädeva asutuse poolt määruse (EL) nr 965/2012 II lisa punkti ARO.GEN.135 alapunkti c kohaselt nõutavaid ohutusmeetmeid ning
- b) lennukõlblikkusdirektiive ja muud ameti poolt määruse (EL) 2018/1139 artikli 77 lõike 1 punkti h kohaselt esitatud kohustuslikku teavet.

SAO.GEN.125 Õhusõiduki kapteniks määramine

Käitaja määrab õhusõiduki kapteni, kellel on määruse (EL) nr 1178/2011 I lisa kohane õhusõiduki kapteni kvalifikatsioon.

SAO.GEN.130 Õhusõiduki kapteni kohustused

Õhusõiduki kapten:

- a) vastutab purilennukilennu ajal purilennuki ning selle pardal olevate isikute ohutuse eest;
- b) vastutab lennu alustamise, jätkamise või lõpetamise eest ohutuse huvides;
- c) tagab, et täidetakse kõiki käitamisprotseduure ja kontroll-lehti;

- d) alustab lendu üksnes juhul, kui ta on veendunud, et on täidetud kõik järgmised lennutegevusnõuded:
- 1) purilennuk on lennukõlblik;
 - 2) purilennuk on nõuetekohaselt registreeritud;
 - 3) purilennuki pardale on paigaldatud lennu sooritamiseks vajalikud mõõteriistad ja seadmed ning need on töökorras;
 - 4) purilennuki mass ja raskuskeskme asukoht võimaldavad sooritada lendu õhusõiduki lennukäsiraamatus (AFM) sätestatud piirides;
 - 5) kogu varustus ja pagas on nõuetekohaselt laaditud ja kinnitatud ning hädaolukorras evakueerimine ei ole takistatud ning
 - 6) kogu lennu ajal järgitakse õhusõiduki lennukäsiraamatus purilennuki kohta ette nähtud käitamispiiranguid;
- e) tagab, et on tehtud õhusõiduki lennukäsiraamatu kohane lennueelne ülevaatus;
- f) ei tohi täita tööülesandeid purilennuki pardal ühel järgmistest juhtudest:
- 1) kui ta mingil põhjusel, sh vigastuse, haiguse, väsimuse, ravimite või psühhoaktiivsete ainete mõju vms tõttu ei suuda oma tööülesandeid täita või tunneb end muul viisil töövõimetuna;
 - 2) kohaldatavatele tervisenõuetele mittevastavuse korral;
- g) keeldub vedamast kõiki purilennukit või selles veetavaid isikuid ohustada või isikuid või ükskõik millist pagasit, või saadab need pardalt maale;
- h) ei luba vedada purilennukis isikut, kes näib olevat psühhoaktiivsete ainete tugeva mõju all ja võib seetõttu ohustada purilennukit või selles veetavaid isikuid;
- i) tagab, et kriitilistel lennuetappidel või olukorras, kui seda peetakse ohutuse huvides vajalikuks, istuvad kõik pardal viibivad isikud oma istekohtadel ja nad on kinnitanud oma turvavöö;
- j) lennu ajal:
- 1) hoiab oma turvavöö kinnitatuna ning
 - 2) viibib kogu aja purilennuki juhiste juures, välja arvatud juhul, kui juhtimise võtab üle mõni teine piloot;
- k) tegutseb kohest otsustamist ja tegutsemist nõudvas ohuolukorras nii, nagu ta antud olukorras vajalikuks peab. Sel juhul võib ta eeskirjadest, käitamisprotseduuridest ja -meetoditest kõrvale kalduda niivõrd, kuivõrd see on ohutuse huvides vajalik;
- l) ei jätka lendu kaugemale kui lähima ilmastikutingimuste poolest sobiva lennuvälja või käitamiskohani, kui tema töövõime on väsimuse, haiguse, hapnikupuuduse vms tõttu oluliselt vähenenud;
- m) registreerib kasutamisega seotud andmed ning purilennuki kõik teadaolevad või arvatavad defektid purilennuki tehnilises päevikus või lennupäevikus lennu või lendude seeria lõppemisel;
- n) teatab purilennukiga juhtunud lennuõnnetuse või olulise lennuintsidendi korral toimunud viivitamata ja kiireimate kättesaadavate vahendite abil selle riigi lennuõnnetuste uurimisorganile ning pääste- ja hädaabiteenistustele, mille territooriumil asjaomane lennuõnnetus või -intsident aset leidis;
- o) esitab ebaseadusliku sekkumise korral juhtumi kohta viivitamata ettekande pädevale asutusele ning selle riigi kindlaksmääratud kohalikule asutusele, mille territooriumil ebaseaduslik sekkumine aset leidis ning
- p) teatab asjaomasele lennuliiklusteenindusüksusele (ATS-üksusele) viivitamata ohtlikest ilma- või lennutingimustest, mis võivad ohustada teisi õhusõidukeid.

SAO.GEN.135 Meeskonnaliikmete kohustused

- a) Meeskonnaliige vastutab oma tööülesannete nõuetekohase täitmise eest purilennuki käitamisel.
- b) Ükski meeskonnaliige ei tohi täita purilennuki käitamisega seotud ülesandeid, kui ta mingil põhjusel, sh vigastuse, haiguse, väsimuse, ravimite või psühhoaktiivsete ainete mõju vms tõttu ei suuda oma tööülesandeid täita või tunneb end muul viisil töövõimetuna.

- c) Iga meeskonnaliige peab teavitama õhusõiduki kaptenit järgmisest:
- 1) kõikidest vigadest, rikestest, häiretest või puudustest, mis tema arvates võivad mõjutada purilennuki lennukõlblikkust või ohutut käitamist, sealhulgas rikestest avariiüsteemides;
 - 2) kõikidest lennuintsidentidest.

SAO.GEN.140 Õigusaktide, eeskirjade ja protseduuride järgimine

- a) Õhusõiduki kapten ja kõik muud meeskonnaliikmed peavad täitma nende riikide õigusakte, eeskirju ja protseduure, kus lennutegevus toimub.
- b) Õhusõiduki kapten peab tundma oma tööülesannete täitmisega seotud õigusakte, eeskirju ja protseduure, mida kohaldatakse piirkondades, millest kavatakse üle lennata, lennuväljadel ja käitamiskohtades, mida kavatakse kasutada, samuti sellekohaste aeronavigatsiooniseadmete suhtes.

SAO.GEN.145 Kaasaskantavad elektroonikaseadmed

Õhusõiduki kapten ei luba ühelgi purilennuki pardal viibival isikul kasutada kaasaskantavaid elektroonikaseadmeid (PED), sh elektroonilist lennudokumentatsiooni, mis mõjutab purilennuki süsteemide ja seadmete tööd või purilennuki käitamise võimet ebasoodsalt.

SAO.GEN.150 Ohtlikud kaubad

- a) Õhusõiduki kapten ei luba ühelgi isikul tuua pardale ohtlikke kaupu.
- b) Mõistlikes kogustes kaubad ja ained, mis muul juhul liigitatakse ohtlikeks kaupadeks ja mida kasutatakse lennuohutuse toetamiseks, loetakse lubatuks, kui nende vedu purilennuki pardal peetakse vajalikuks selleks, et tagada nende õigeaegne kättesaadavus lennutegevuse eesmärkidel.

SAO.GEN.155 Pardal nõutavad dokumendid, käsiraamatud ja teave

- a) Igal lennul peavad pardal olema järgmised dokumendid, käsiraamatud ja teave originaalis või koopiatena:
- 1) õhusõiduki lennukäsiraamat (AFM) või samaväärne dokument/samaväärsed dokumendid;
 - 2) ATS-üksusele esitatud lennuplaani üksikasjad, kui see on komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 ⁽¹⁾ lisa 4. jaotise kohaselt nõutav;
 - 3) ajakohased ja sobivad lennukaardid kavandatava lennu piirkonna kohta;
 - 4) muud lennuks vajalikud või lennuga seotud dokumendid, mida asjaomased riigid nõuavad;
 - 5) teave tunnistava ja tunnistatava õhusõiduki protseduuride ja visuaalsignaalide kohta.
- b) Kui vastavalt punktile SAO.DEC.100 nõutakse lisaks deklaratsiooni, kantakse selle koopia kaasas igal lennul.
- c) Kui kõiki järgmisi dokumente, käsiraamatuid ja teavet ei kanta kaasas pardal, peavad need olema kättesaadavad lennuväljal või käitamiskohas originaalis või koopiatena:
- 1) registreerimissertifikaat;
 - 2) lennukõlblikkussertifikaat koos lisadega;
 - 3) lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat;
 - 4) mürasertifikaat, kui see on mootorpurilennukile välja antud;
 - 5) õhusõiduki raadioluba, kui purilennuk on varustatud raadioseadmetega vastavalt punktile SAO.IDE.130;

⁽¹⁾ Komisjoni 26. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 923/2012, millega kehtestatakse ühised lennureeglid ning aeronavigatsiooniteenuseid ja -protseduure käsitlevad käitamissätted ning muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1035/2011 ning määruseid (EÜ) nr 1265/2007, (EÜ) nr 1794/2006, (EÜ) nr 730/2006, (EÜ) nr 1033/2006 ja (EL) nr 255/2010 (ELT L 281, 13.10.2012, lk 1).

- 6) tsiviilvastutuskindlustuse poliis(id);
 - 7) lennulogi või samaväärne logi.
- d) Erandina alapunktidest a ja b võib nendes sätestatud dokumente, käsiraamatuid ja teavet hoida lennuväljal või käitamiskohas järgmiste lendude puhul:
- 1) lennud, mille puhul kavatakse jääda lennuvälja või käitamiskoha nägemisulatusse või
 - 2) lennud, mis püsivad pädeva asutuse määratud kaugusel või piirkonnas.
- e) Õhusõiduki kapten või käitaja teeb pädeva asutuse nõudmisel originaaldokumendid kättesaadavaks asjaomase pädeva asutuse poolt kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 24 tundi.

SAO.GEN.160 Lennupäevik

Purilennuki, selle meeskonna ja iga reisiga seotud üksikasjalikud andmed kõikide lendude või lennuseeriade kohta talletatakse lennupäevikus või samaväärses dokumendis.

OP-ALAJAGU

KÄITAMISPROTSEDUURID

SAO.OP.100 Lennuväljade ja käitamiskohtade kasutamine

Õhusõiduki kapten kasutab üksnes selliseid lennuvälju ja käitamiskohti, mis vastavad asjaomasele purilennukitüübile ja lennutegevuse laadile.

SAO.OP.105 Müra vähendamise protseduurid — mootorpurilennukid

Õhusõiduki kapten peab võtma arvesse mootorpurilennuki tööga kaasneva müra mõju vähendamise protseduure ja tagama, et ohutusele pööratakse rohkem rõhku kui müra vähendamisele.

SAO.OP.110 Reisijate teavitamine

Õhusõiduki kapten peab tagama, et reisijat teavitatakse enne lendu või vajaduse korral lennu ajal tavalise, ebatavalise ja hädaolukorra protseduuridest.

SAO.OP.115 Erikategooriate reisijate vedu

Õhusõiduki kapten peab tagama, et eritingimusi, abistamist või eriseadmeid vajavaid isikuid veetakse tingimustes, millega tagatakse purilennuki ning selles asuvate isikute või vara ohutus.

SAO.OP.120 Lennu ettevalmistus

Enne lennu alustamist tagab õhusõiduki kapten kõik järgneva:

- a) purilennuki ohutuks käitamiseks vajalikud vahendid sobivad kavandatava lennuliigi jaoks;
- b) ilmastikutingimused võimaldavad kavandatud lennu ohutult lõpule viia;
- c) mootorpurilennuki puhul ja kui kavatakse kasutada mootorit, piisab kütusekogusest/muust energiast lennu ohutuks lõpuleviimiseks.

SAO.OP.125 Tankimine ning akude laadimine või asendamine isikute pardalviibimise ajal – mootorpurilennukid

Kui mootorpurilennuki pardal on reisija,

- a) siis mootorpurilennukit ei tangita ega
- b) laeta ega asendata mootorpurilennuki liikumapanemiseks kasutatavaid akusid.

SAO.OP.130 Suitsetamine pardal

Suitsetamine on keelatud purilennuki pardal kõikide lennuetappide ajal.

SAO.OP.135 Ilmastikutingimused

Õhusõiduki kapten võib alustada või jätkata lendu üksnes juhul, kui kõige värskem kättesaadav meteoroloogiateave näitab, et ohutu maandumise võimalus on jätkuvalt alles.

SAO.OP.140 Jää ja muu saaste – maapealsed protseduurid

Õhusõiduki kapten võib alustada starti üksnes juhul, kui purilennuki välispind on puhas igasugusest saastest, mis võib kahjustada purilennuki lennutehnilisi omadusi või juhitavust, välja arvatud õhusõiduki lennukäsiraamatus (AFM) lubatud juhtudel.

SAO.OP.145 Lennuaegne kütuse- või muu energiakasutuse korraldamine – mootorpurilennukid

Mootorpurilennuki puhul peab õhusõiduki kapten lennu ajal korrapäraselt kontrollima, et kütuse või muu energia jääk ei oleks väiksem kui kogus, mis on vajalik ohutu maandumise tagamiseks.

SAO.OP.150 Lisahapniku kasutamine

Õhusõiduki kapten peab tagama, et kõik pardal viibivad isikud kasutaksid lisahapnikku, kui ta teeb kindlaks, et kavandatava lennu kõrgusel võib hapnikupuuduse tõttu väheneda nende töövõime või see võib neile kahjulikult mõjuda.

SAO.OP.155 Purilennukite erilennud

- a) Enne purilennuki erilennu või erilendude seeria alustamist peab õhusõiduki kapten tegema riskianalüüsi, hinnates lennutegevuse keerukust, et määrata kindlaks kavandatava lennuga kaasnevad ohud ja sellega seotud riskid ning võtta vajaduse korral leevendavaid meetmeid.
- b) Purilennuki erilend teostatakse vastavalt kontroll-lehele. Õhusõiduki kapten koostab riskianalüüsi põhjal kontroll-lehe ja tagab, et see oleks vastavuses asjaomase erilennu ja selleks kasutatava purilennukiga, võttes arvesse kõiki käesolevas lisas esitatud nõudeid. Kontroll-leht peab olema õhusõiduki kaptenile ja kõigile teistele meeskonna-liikmetele igal lennul kasutamiseks hõlpsasti kättesaadav, kui see on asjakohane nende tööülesannete täitmiseks.
- c) Õhusõiduki kapten vaatab kontroll-lehe korrapäraselt läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda, et võtta nõuetekohaselt arvesse riskianalüüsi.

POL-ALAJAGU

SUUTLIKKUS JA KÄITAMISPIIRANGUD**SAO.POL.100 Kaalumine**

- a) Purilennukit peab kaaluma purilennuki tootja koosõlas komisjoni määruse (EL) nr 1321/2014 ⁽¹⁾ I lisaga.
- b) Käitaja tagab, et enne purilennuki esmast kasutuselevõttu on kaalumise teel kindlaks tehtud selle mass. Arvestada tuleb mõju, mida avaldavad massile modifikatsioonid ja remondid, ning see nõuetekohaselt dokumenteerida. See teave tuleb teha õhusõiduki kaptenile kättesaadavaks. Purilennuk tuleb uuesti üle kaaluda, kui modifikatsioonide või remondi mõju massile ei ole täpselt teada.

SAO.POL.105 Suutlikkus – üldist

Õhusõiduki kapten käitab purilennukit üksnes juhul, kui selle suutlikkus on piisav, et vastata rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 lisas sätestatud nõuetele ning lennu, õhuruumi, lennuvälja või kasutatavate käitamiskohtadega seotud muude piirangute järgimiseks, ning tagab, et kasutatakse plaanide ja kaartide kõige värskemaid kättesaadavaid versioone.

⁽¹⁾ Komisjoni 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1321/2014 õhusõidukite ja lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuva lennukõlblikkuse ning sellega tegelevate organisatsioonide ja isikute sertifitseerimise kohta (ELT L 362, 17.12.2014, lk 1).

IDE-ALAJAGU

INSTRUMENDID, ANDMED JA VARUSTUS**SAO.IDE.100 Mõõteriistad ja seadmed – üldist**

- a) Käesoleva alajaoga nõutavad mõõteriistad ja seadmed peavad olema sertifitseeritud määruse (EL) nr 748/2012 I lisa või, kui õhusõiduk on registreeritud kolmandas riigis, registreerimisriigi lennukõlblikkusnõuete kohaselt, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
- 1) lennumeeskond kasutab neid lennutrajektoori kontrollimiseks;
 - 2) neid kasutatakse kooskõlas punktidega SAO.IDE.130 või SAO.IDE.135;
 - 3) need on purilennukisse statsionaarselt paigaldatud.
- b) Erandina alapunkti a ei pea olema sertifitseeritud käesoleva alajaoga ette nähtud järgmised mõõteriistad ja seadmed:
- 1) kaasaskantav valgusti;
 - 2) täppiskell;
 - 3) pääste- ja signalisatsioonivahendid.
- c) Mõõteriistad ja seadmed peavad olema neid kasutava õhusõiduki kapteni või muu lennumeeskonnaliikme istekohalt hõlpsasti käsitsetavad või kättesaadavad.

SAO.IDE.105 Lennu- ja navigeerimismõõteriistad

- a) Purilennukitel peavad olema vahendid kõigi järgmiste näitajate mõõtmiseks ja kuvamiseks:
- 1) aeg tundides ja minutites;
 - 2) rõhkkõrgus merepinnast;
 - 3) indikaatorkiirus;
 - 4) mootorpurilennukite puhul magnetkurss.
- b) Lisaks alapunktile a peavad purilennukitel, mida kasutatakse tingimustes, kus soovitud lennutrajektoori ei ole võimalik hoida ühe või mitme lisamõõteriista abita, pilvelennul või öisel ajal, olema vahendid kõigi järgmiste näitajate mõõtmiseks ja kuvamiseks:
- 1) vertikaalkiirus;
 - 2) pöörang ja libisemine;
 - 3) magnetkurss.

SAO.IDE.110 Lennuvalgustus

Öisel ajal käitatavas purilennukis peavad olema kõik järgmised valgustusseadmed:

- a) kokkupõrke vältimise signaaltulede süsteem;
- b) navigatsiooni-/asukohatuled;
- c) maandumistuli;
- d) ohutu käitamise seisukohalt oluliste mõõteriistade ja seadmete valgustus, mis saab toidet purilennuki elektrisüsteemist;
- e) kaasaskantavad valgustid õhusõiduki kaptenile ja kõigile teistele lennumeeskonna liikmetele jaoks ette nähtud töökohtadele.

SAO.IDE.115 Lisahapnik

Purilennukites, mida kasutatakse lendudel, kus punkti SAO.OP.150 kohaselt on nõutav hapnikuvarustus, peab olema nõutava hapnikvaru säilitamist ja väljastamist võimaldav hapniku säilitamise ja väljastamise aparatuur.

SAO.IDE.120 Päästevarustus ja signaalseadmed – lennud veekogu kohal

Kui purilennukit käitatakse veekogu kohal, määrab õhusõiduki kapten enne lennu alustamist kindlaks iga purilennukil veetava isiku ellujäämisriskid vette hädamaandumise korral. Nende riskide põhjal otsustab purilennuki kapten, kas päästevarustus ja signaalseadmed peavad pardal olema või mitte.

SAO.IDE.125 Päästevarustus ja signaalseadmed – rasked otsingu- ja päästetingimused

Purilennukis, mida käitatakse eriti raskete otsingu- ja päästetingimustega alade kohal, peavad olema ülelennualale vastavad signaalseadmed ja päästevarustus.

SAO.IDE.130 Raadiosideseadmed

Purilennukil peavad olema raadiosideseadmed, mis võimaldavad pidada sidet kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 lisa 4. liite nõuetega, ja kui lend toimub kolmanda riigi õhuruumis, kooskõlas asjaomase kolmanda riigi õigusega.

SAO.IDE.135 Transponder

Purilennukil peab olema sekundaarradari (SSR) transponder, mille tehnilised võimalused on täielikult kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 lisa punkti SERA.6005 alapunkti b kohaste nõuetega, ja kui lend toimub kolmanda riigi õhuruumis, kooskõlas asjaomase kolmanda riigi õigusega.

DEC-ALAJAGU

DEKLARATSIOON**SAO.DEC.100 Deklaratsioon**

- a) Käitaja peab artikli 3 lõikes 2 osutatud deklaratsioonis kinnitama, et ta täidab praegu ja ka edaspidi määruse (EL) 2018/1139 V lisa sätetatud olulisi nõudeid ja käesoleva määruse nõudeid.
- b) Käitaja esitab deklaratsioonis kogu järgmise teabe:
 - 1) käitaja nimi;
 - 2) käitaja peamine tegevuskoht;
 - 3) käitaja kontaktandmed;
 - 4) lendude käitamise alguskuupäev ja vajaduse korral kuupäev, kui jõustuvad olemasoleva deklaratsiooniga seotud muudatused;
 - 5) äriliseks lennutegevuseks kasutatavate purilennukite puhul purilennuki tüüp, registreerimistunnus, põhibaas, käitamise liik ning jätkuvat lennukõlblikkust korraldav organisatsioon.
- c) Käitaja esitab pädevale asutusele koos deklaratsiooniga nõuete täitmise alternatiivsete meetodite (AltMOC) loendi, et tõendada vajaduse korral nõuetele vastavust kooskõlas punktiga SAO.GEN.110. Loend peab sisaldama viiteid asjaomastele nõuete täitmise aktsepteeritud meetoditele (AMC).
- d) Käitaja kasutab deklaratsiooni koostamisel käesoleva lisa liites esitatud vormi.

SAO.DEC.105 Deklaratsiooni muutmine ja ärilise lennutegevuse lõpetamine

- a) Käitaja peab pädevale asutusele viivitamata teatama kõigist muudatustest, mis mõjutavad tema vastavust määruse (EL) 2018/1139 V lisa sätetatud olulistele nõuetele ja käesoleva määruse kohastele nõuetele, mille kohta ta on pädevale asutusele esitanud deklaratsiooni, ning kõikidest muudatustest punkti SAO.DEC.100 alapunktis b osutatud teabes ja punkti SAO.DEC.100 alapunktis c osutatud nõuete täitmise alternatiivsete meetodite (AltMoC) loendis, mis sisalduvad deklaratsioonis või on sellele lisatud.
- b) Käitaja peab pädevale asutusele viivitamata teatama sellest, et ta on lõpetanud purilennukitega seotud ärilise lennutegevuse.

Liide

DEKLARATSIOON				
vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2018/1976				
Käitaja Nimi: Käitaja peamine tegevuskoht: Kontaktandmed:				
Purilennukite käitamine				
Ärilise lennutegevuse alguskuupäev ja vajaduse korral kuupäev, kui jõustuvad praeguse ärilise lennutegevusega seotud muudatused:				
Teave kasutatava(te) purilennuki(te), ärilise lennutegevuse ja jätkuva lennukõlblikkuse korraldamise kohta: ⁽¹⁾				
Purilennuki tüüp	Purilennuki registreerimistunnus	Põhibaas	Käitamise liik/liigid ⁽²⁾	Jätkuvat lennukõlblikkust korraldav organisatsioon ⁽³⁾
Nõuete täitmise alternatiivsete meetodite (AltMoC) loend koos viidetega asjaomastele nõuete täitmise aktsepteeritud meetoditele (AMC) (deklaratsiooni lisa), kui selline loend on olemas:				
Kinnitused				
☐ Käitaja täidab praegu ja ka edaspidi määruse (EL) 2018/1139 V lisas sätestatud olulisi nõudeid ja rakendusmääruse (EL) 2018/1976. kohaseid nõudeid. Eelkõige järgib käitaja ärilise lennutegevuse puhul rakendusmääruse (EL) 2018/1976 II lisas sätestatud järgmisi nõudeid.				
☐ Kõikidel käitatavatel purilennukitel on määruse (EL) nr 748/2012 kohane lennukõlblikkussertifikaat ⁽⁴⁾ .				
☐ Kõikidel pilootidel on määruse (EL) nr 1178/2011 I lisa kohaselt välja antud või tunnustatud load ja pädevusmärked vastavalt II lisa punkti SAO.GEN.125 nõuetele.				
☐ Käitaja teatab pädevale asutusele kõikidest muudatustest, mis mõjutavad tema vastavust määruse (EL) 2018/1139 V lisas sätestatud olulistele nõuetele ja rakendusmääruse (EL) 2018/1976 kohastele nõuetele, mille kohta ta on pädevale asutusele esitanud deklaratsiooni, ning kõikidest muudatustest nõuete täitmise alternatiivsete meetodite (AltMoC) loendis, mis sisalduvad deklaratsioonis või on sellele lisatud vastavalt II lisa punkti SAO.DEC.100 alapunkti c nõuetele.				
☐ Käitaja kinnitab, et käesolevas deklaratsioonis ja selle lisades sisalduv teave on täielik ja tõene.				
Kuupäev, nimi ja allkiri				

⁽¹⁾ Palun täitke tabel. Kui teabe esitamiseks ei ole piisavalt ruumi, esitage see eraldi lisas. Palun märkige lisale kuupäev ja kinnitage see allkirjaga.

⁽²⁾ „Käitamise liik/liigid“ tähendab purilennukiga teostatava ärilise lennutegevuse liiki.

⁽³⁾ Teave jätkuvat lennukõlblikkust korraldava organisatsiooni kohta peab sisaldama organisatsiooni nime, aadressi ja sertifikaadi viitenumbrit.

⁽⁴⁾ Lennukõlblikkussertifikaat on määruse (EL) nr 748/2012 I lisa nõuete kohaselt välja antud tavapärane lennukõlblikkussertifikaat, piiratud lennukõlblikkussertifikaat või lennuluuba.